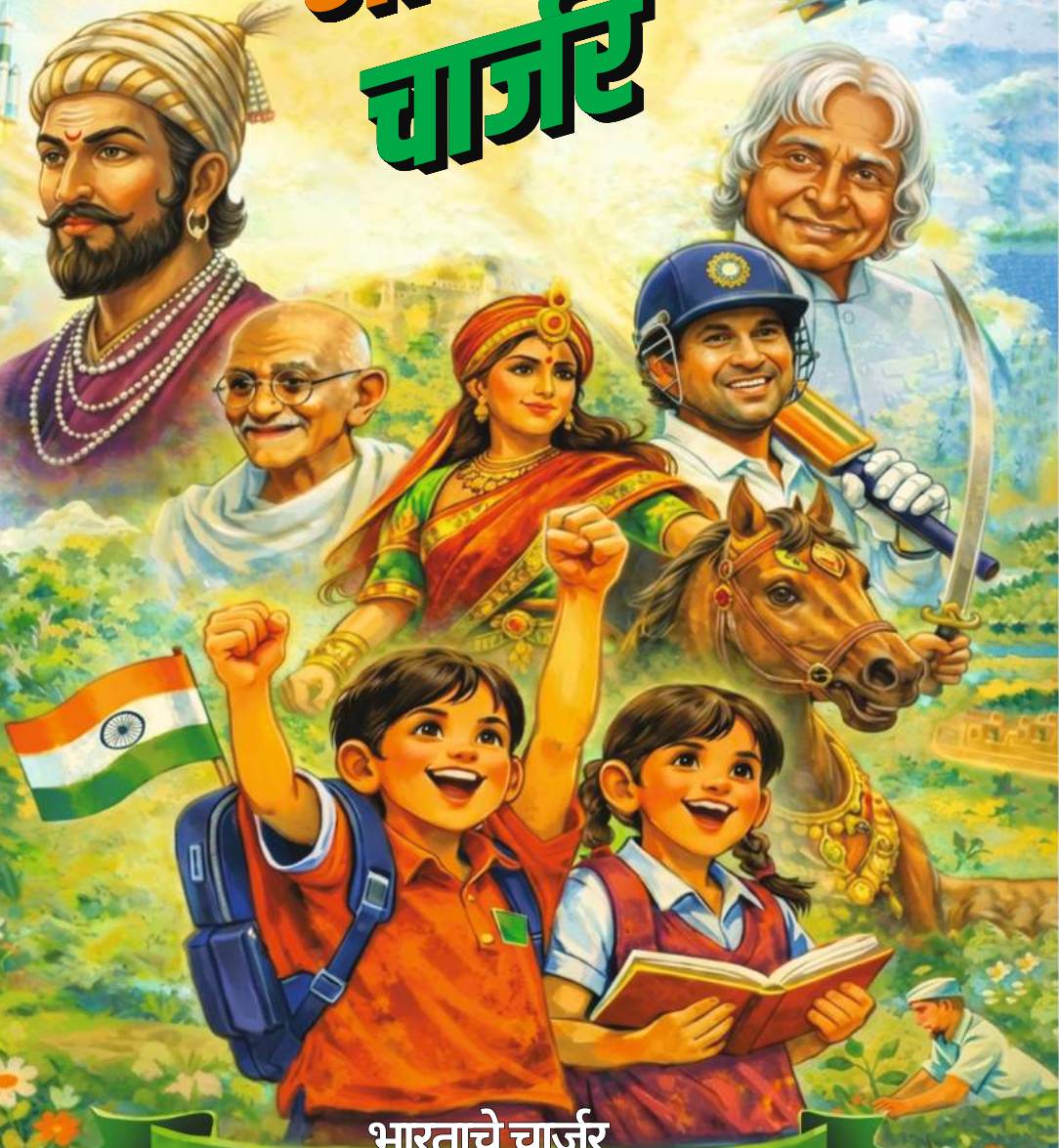

भारताचे चार्जर

भारताचे चार्जर
केडीएम इंडियाचा एक सामाजिक उपक्रम

ਆ ਦ ਗਾ ਚੇ ਜਾ ਜੰ ਦ

the 1990s, the number of people with a disability in the United States has increased by 25% (U.S. Census Bureau, 1997).

As a result of the increase in the number of people with disabilities, the need for accessible information has become more acute. The National Center for Accessible Information (NCAI) has estimated that 10% of the population has a disability that prevents them from accessing information (NCAI, 1997).

The purpose of this study was to determine the needs of people with disabilities for accessible information.

The study was conducted in two phases. The first phase was a literature review.

The second phase was a survey of people with disabilities.

The survey was conducted in two parts. The first part was a questionnaire.

The second part was a focus group discussion.

The questionnaire was distributed to 100 people with disabilities.

The focus group discussion was held with 10 people with disabilities.

The results of the study are discussed in the following sections.

The first section discusses the literature review.

The second section discusses the survey of people with disabilities.

The third section discusses the questionnaire.

The fourth section discusses the focus group discussion.

The fifth section discusses the results of the study.

The sixth section discusses the conclusions of the study.

The seventh section discusses the implications of the study.

The eighth section discusses the limitations of the study.

The ninth section discusses the future research.

The tenth section discusses the acknowledgments.

The eleventh section discusses the references.

The twelfth section discusses the appendices.

The thirteenth section discusses the index.

The fourteenth section discusses the glossary.

The fifteenth section discusses the biography.

The sixteenth section discusses the subject index.

The seventeenth section discusses the author index.

The eighteenth section discusses the publisher's information.

विकसित भारताच्या भावनेला चार्ज
करण्यासाठी हा QR स्कॅन करा

राष्ट्रगीत

जन गण मन अधिनायक जय हे, भारत भाग्य विधाता।

पंजाब सिंध गुजरात मराठा, द्राविड़ उत्कल बंग।

विंध्य हिमाचल यमुना गंगा, उच्छल जलधि तरंगा।

तव शुभ नामे जागे, तव शुभ आशीष मागे, गाहे तव जय गाथा।

जन गण मंगलदायक जय हे, भारत भाग्य विधाता।

जय हे, जय हे, जय हे, जय जय जय जय हे।

राष्ट्रीय गीत

वन्दे मातरम्।

सुजलाम् सुफलाम् मलयजशीतलाम्,

शस्य श्यामलाम् मातरम्।

वंदे मातरम्।

शुभ्र ज्योत्स्ना

पुलकित यामिनीम्,

फुल्ल कुसुमित द्रुमदल

शोभिनीम्,

सुहासिनीं सुमधुर भाषिणीम्,

सुखदां वरदां मातरम्।

वन्दे मातरम्। वन्दे मातरम्।

वंदे मातरम् चा १५० वर्षांचा उत्सव

कॉपीराइट © 2026, KDM India (एन. डी. माली)

सर्वाधिकार सुरक्षित. हे पुस्तक कृत्रिम बुद्धिमत्ता (AI) तंत्रज्ञानाच्या मदतीने तयार करण्यात आले आहे.

ही कृती लेखकाच्या कल्पनेतून निर्माण झाली आहे. कोणत्याही जिवंत किंवा मृत व्यक्ती, अथवा कोणत्याही वास्तविक घटना किंवा ठिकाणाशी साधर्म्य आढळल्यास तो केवळ योगायोग समजावा.

लेखकाची लेखी परवानगी घेतल्याशिवाय या पुस्तकाचा कोणताही भाग कोणत्याही स्वरूपात किंवा कोणत्याही इलेक्ट्रॉनिक किंवा यांत्रिक माध्यमातून, ज्यामध्ये माहिती साठवण आणि पुनर्प्राप्ती प्रणालीचाही समावेश आहे, पुनरुत्पादित करता येणार नाही. मात्र पुस्तक परीक्षणासाठी लहान उतारे वापरण्यास परवानगी आहे.

ISBN 978-93-92546-75-4

#108, 1st फ्लोर, 3rd क्रॉस, 8th मेन, पिल्लन्ना गार्डन, बैंगलोर 560045
द्वारा प्रकाशित

लेखकाचे मनोगत

आजच्या डिजिटल गोंगाटाने भरलेल्या जगात मला वाटतं की एक पुस्तक ते करू शकतं, जे कोणतीही स्क्रीन करू शकत नाही. पुस्तक मुलांना शांत बसायला, लक्ष केंद्रित करायला मदत करतं, त्यांच्या कल्पनाशक्तीला चालना देतं आणि त्यांना स्वतःच्या मनाचा आवाज ऐकायला शिकवतं.

आज आपण अशी पिढी मोठी होताना पाहतो आहोत जी सतत वेगवान बदलणाऱ्या आणि लक्ष विचलित करणाऱ्या गोष्टींमध्ये अडकलेली आहे. अशा वातावरणात लक्ष टिकवणं कठीण होतं आणि चांगल्या मूल्यांसाठी जागा निर्माण करणंही अवघड होतं. माझ्या दृष्टीने हे आपल्या काळातील मोठ्या आव्हानांपैकी एक आहे.

मी “**भारताचे चार्जर**” हे पुस्तक वाचनाची सवय पुन्हा जिवंत करण्याच्या हेतूने लिहिलं आहे. बालभारतीच्या परंपरेतून प्रेरणा घेऊन, माझा उद्देश भारतातील त्या खऱ्या नायकांच्या कथा मुलांपर्यंत पोहोचवण्याचा आहे, ज्यांनी शांतपणे आणि निःस्वार्थपणे देशाची सेवा केली. मला असं वाटतं की मुलांनी अशा नायकांना ओळखावं, ज्यांच्याशी त्यांना आपलेपणा वाटेल आणि ज्यांचं व्यक्तिमत्त्व त्यांना प्रेरणा देईल.

या प्रयत्नाला **माननीय पंतप्रधान श्री. नरेंद्र मोदी** यांच्या प्रोत्साहनातूनही प्रेरणा मिळाली. “**परीक्षा पे चर्चा**” आणि “**मन की बात**” यांच्या माध्यमातून त्यांनी कथा सांगण्याची ताकद आणि वाचनाच्या सवयीचं महत्त्व यावर वारंवार भर दिला आहे. त्यांचा हा संदेश माझ्या मनात घर करून गेला की, जेव्हा मुलं आपल्या राष्ट्रीय आदर्शांच्या जीवनाबद्दल आणि मूल्यांबद्दल वाचतात, तेव्हा त्यांचं व्यक्तिमत्त्व घडायला लागतं आणि त्यांच्या मनात नेतृत्वाची भावना निर्माण होते. कथा फक्त माहिती देत नाहीत, तर त्या मनात प्रेरणेची ठिणगीही पेटवतात.

हे पुस्तक मी फक्त मुलांसाठीच नाही, तर पालक, शिक्षक आणि तरुणांसाठीही लिहिलं आहे. तंत्रज्ञानाने व्यापलेल्या या काळात, कथांच्या माध्यमातून माणसांमधील नाती पुन्हा मजबूत करणं गरजेचं वाटलं. अशी नाती जी कोणतीही स्क्रीन तयार करू शकत नाही.

आपल्याला विकसित भारत घडवायचा असेल, तर सर्वात आधी शिक्षित भारत घडवणं आवश्यक आहे. असा भारत, जो विचारांनी, संवेदनशीलतेने, चारित्र्याने आणि राष्ट्रीय जाणिवेने समृद्ध असेल. जेव्हा मुलं ही मूल्यं स्वीकारतात, तेव्हा ते फक्त इतिहासाचं कौतुक करत नाहीत, तर भविष्यासुद्धा घडवतात.

कथांच्या शक्तीवर विश्वास ठेवून आणि प्रत्येक मुलामध्ये असलेल्या क्षमतेवर श्रद्धा ठेवून, मी हे पुस्तक विकसित भारताच्या भविष्यास समर्पित करतो.

सचिन आर. रुपरेल

(लेखक - भारत के चार्जर)

संस्थापकाचे मनोगत

ज्या नेत्यांनी भारत घडवला, त्यांनी फक्त इतिहास निर्माण केला नाही, तर **पुढील पिढ्यांच्या मनात मूल्ये, धैर्य आणि उद्देशाची भावना रुजवली.** त्यांचं जीवन आपल्याला शिकवतं की खरे नेतृत्व योग्य विचार, दयाळू मन आणि जबाबदार कृती यांपासून सुरू होतं.

आजच्या वेगवान आणि डिजिटल जगात मुलांना अशा कथा आवश्यक आहेत, ज्या त्यांना थोडा वेळ थांबून विचार करायला, स्वतःला समजून घ्यायला आणि आपल्या आतल्या शक्तीवर विश्वास ठेवायला शिकवतील. “**भारताचे चार्जर**” अशाच कथा तरुण वाचकांपर्यंत पोहोचवतं. या कथा अशा खऱ्या व्यक्तींच्या आहेत, ज्यांच्या निर्णयांनी, शिस्तीने आणि सेवाभावाने देश घडला. या कथांमधून आपल्याला कळतं की नेतृत्व म्हणजे फक्त नाव किंवा सत्ता नाही, तर ते चारित्र्य, मूल्ये आणि योगदान यातून घडतं.

हे पुस्तक मुलांना स्वतःकडे **विकसित भारताच्या** भविष्यातील वाहक म्हणून पाहायला प्रेरित करतं. प्रत्येक मुलामध्ये सकारात्मक बदल घडवण्याची ताकद असते, हे ते त्यांना जाणवून देतं. प्रामाणिकपणे विचार करणं, जबाबदारीने काम करणं आणि अभिमानाने राष्ट्राची सेवा करणं हाच खऱ्या प्रगतीचा मार्ग आहे. माझी आशा आहे की या कथा मुलांच्या मनात आत्मविश्वास, जिज्ञासा आणि उद्देशाची भावना जागवतील, जेणेकरून ते पुढे जाऊन विश्वास, करुणा आणि समर्पण यांसह देशाला पुढे नेणारे जबाबदार नागरिक बनतील.

या प्रसंगी माझ्या शक्तीचा शाश्वत स्रोत असलेल्या **भगवान स्वामिनारायण** यांचे मी मनःपूर्वक आभार मानतो. त्यांच्या कृपेने आणि आशीर्वादाने मला सतत पुढे जाण्याची आणि देशासाठी काहीतरी मोठं व अर्थपूर्ण करण्याची प्रेरणा मिळते.

निलेश माली

(संस्थापक, चेअरमन आणि मॅनेजिंग डायरेक्टर, KDM INDIA)

आभार

प्रत्येक अर्थपूर्ण प्रवासाची सुरुवात साधनांपासून नाही, तर विश्वासापासून होते. “भारताचे चार्जर” याकडे आम्ही कधीही फक्त एक पुस्तक म्हणून पाहिले नाही, तर ती एक जबाबदारी म्हणून आमच्यासमोर आली. ही जबाबदारी भारतातील मुलांप्रती आणि त्या मूल्यांप्रती आहे, जी आपल्या राष्ट्राच्या भविष्यास दिशा देतात. केडीएम इंडिया मध्ये आमचा नेहमीच असा विश्वास राहिला आहे की राष्ट्रनिर्माण फक्त कारखाने, धोरणे, उत्पादने किंवा वितरण व्यवस्था यांमधून होत नाही. राष्ट्रनिर्माण मूल्यांमधून होते. ते कथांमधून घडते. ते तेव्हा घडते, जेव्हा तरुण मनांना योग्य भावना, शिस्त आणि योग्य दिशा मिळते. हे पुस्तक त्या विश्वासाचेच प्रतिबिंब आहे.

या पुस्तकाची पायाभरणी केडीएम इंडिया चे संस्थापक आणि अध्यक्ष **श्री. एन. डी. माली** यांच्या दृष्टिकोन आणि विश्वासामुळे अधिक मजबूत झाली. “भारताचे चार्जर” हा एक विचार म्हणून न थांबता मुलांसाठी एक पुस्तक बनावे, आणि राष्ट्रनिर्माण हे कथा आणि मूल्यांच्या माध्यमातूनही घडते, या त्यांच्या विश्वासामुळे या उपक्रमाला योग्य दिशा आणि उद्देश मिळाला.

सर्वप्रथम, “भारताचे चार्जर” चे लेखक आणि संयोजक **श्री. सचिन आर. रुपरेल** यांचे आम्ही मनापासून आभार मानतो. त्यांनी केवळ शब्द लिहिले नाहीत, तर एका उद्देशाला पुढे नेले. त्यांच्या समर्पण आणि विचारांमुळे हे पुस्तक विकसित भारताच्या दिशेने एक जिवंत योगदान बनले, यासाठी आम्ही त्यांचे ऋणी आहोत.

श्री. भंवरलाल एच. सुतार यांचेही आम्ही मनःपूर्वक आभार मानतो. त्यांच्या शांत प्रोत्साहनाने आणि अढळ विश्वासाने या उपक्रमाला सुरुवातीपासूनच बळ मिळाले.

सौ. मनीषा मांगे रुपरेल यांचेही आम्ही मनापासून आभार व्यक्त करतो. त्यांच्या स्पष्ट विचारसरणी, सुव्यवस्थित काम करण्याची पद्धत आणि ठाम विश्वास यामुळे या दृष्टिकोनाला योग्य दिशा मिळाली.

श्री. अनिकेत पोहनकर यांचे विशेष आभार, ज्यांनी संपूर्ण प्रकल्पात जबाबदारी स्वीकारून सुरुवातीपासून शेवटपर्यंत सर्व काम सुरळीत पार पाडले.

श्री. प्रेम पाडिया आणि सौ. कृपा उदेशी यांचे विशेष आभार, ज्यांनी सुंदर डिझाइन तयार केला जो मुलांपर्यंत सोप्या आणि सहज भाषेत पोहोचतो आणि त्याच वेळी मजबूत मूल्येही व्यक्त करतो.

श्री. राज साहू यांचे मनःपूर्वक आभार, ज्यांनी बारकाईने प्रूफरीडिंग करून लेखन अधिक उत्तम बनवले आणि उच्च दर्जा कायम ठेवला.

श्री. ओमकार शिंदे यांचेही आम्ही आभारी आहोत, ज्यांनी या पुस्तकाची दृश्य ओळख आणि मुखपृष्ठ डिझाइन साकारले.

श्री. विमल शुक्ला यांच्या शांत सहकार्याचा आणि पाठिंब्याचा विशेष उल्लेख करावा लागेल. त्यांच्या आपुलकीमुळे आम्हाला नेहमी जाणवत राहिले की प्रत्येक छोटा वाटणारा वाटाही महत्त्वाचा असतो.

शेवटी, संपूर्ण केडीएम परिवाराचे आम्ही मनःपूर्वक आभार मानतो. “भारताचे चार्जर” हे कोणत्याही एका व्यक्तीचे यश नाही. हे त्या सामूहिक विश्वासाचे प्रतीक आहे की व्यवसाय फक्त व्यवसायापुरता मर्यादित नसावा, तर तो समाजसेवा आणि राष्ट्राच्या प्रगतीलाही हातभार लावणारा असावा.

आम्हाला आशा आहे की हे पुस्तक भारतातील प्रत्येक मुलाच्या मनाला प्रेरणा देईल. त्यांच्यात जबाबदारीची भावना निर्माण करेल, त्यांचे व्यक्तिमत्त्व घडवेल आणि त्यांना विकसित भारताच्या दिशेने अर्थपूर्ण योगदान देण्यासाठी प्रेरित करेल.

आपुलकीने आणि कृतज्ञतेने,

KDM India

पुस्तकाबद्दल

भारताचे चार्जर: युवा वाचकांसाठी प्रेरणादायी कथा

कधी असा विचार केला आहे का, की एखादं पुस्तक फक्त शिकवत नाही, तर आपल्या मनात काहीतरी नवीन विचार जागृत करतं?

“भारताचे चार्जर” हे फक्त पाठ्यपुस्तक नाही, तर एक अनुभव आहे. ही खरी आणि जीवनाशी जोडलेली कथांची एक सफर आहे, जी शांतपणे धैर्य, मूल्ये आणि उद्देशाची भावना जागवते. स्क्रीन आणि सततच्या गोंगाटाने भरलेल्या या जगात, हे पुस्तक मुलांना, पालकांना आणि शिक्षकांना थोडा वेळ थांबायला, विचार करायला आणि खऱ्या अर्थाने महत्त्वाच्या गोष्टींशी पुन्हा जोडायला आमंत्रण देतं.

सोप्या आणि रंजक कथांमधून वाचकांना खऱ्या आयुष्यातील प्रेरणादायी व्यक्ती भेटतात. हे साधे लोक असतात, पण त्यांनी घेतलेले निर्णय असाधारण असतात. या कथा मुलांना आणि तरुणांना स्वतःमधील गुण ओळखायला, इतरांबद्दल संवेदनशील बनायला, शिस्त अंगीकारायला आणि स्वतःवर विश्वास ठेवायला प्रेरित करतात. प्रत्येक कथा हलकेच एक प्रश्न विचारते: मी कसा माणूस बनू इच्छितो?

या पुस्तकाच्या मूळस्थानी एक प्रभावी विचार आहे. प्रत्येक वाचक “चार्जर” बनू शकतो. म्हणजेच असा व्यक्ती, जो आपल्या आसपासच्या जगात ऊर्जा, चांगुलपणा आणि सकारात्मक बदल घडवतो.

सोप्या आणि आपुलकीच्या भाषेत लिहिलेलं हे पुस्तक एकट्याने वाचण्यासाठी, एकत्र बसून मोठ्याने वाचण्यासाठी आणि चर्चा करण्यासाठी योग्य आहे. चला, मग पाने उघडा आणि एका अशा प्रवासाला सुरुवात करा, जो फक्त माहिती देत नाही, तर तुमच्यात आतून बदल घडवतो.

अनुक्रमणिका

भाग १: योद्धे - स्वातंत्र्याचे चार्जर

१. छत्रपति शिवाजी महाराज - स्वाभिमान आणि धैर्याचे चार्जर..... ०१
२. श्री कृष्णदेवराय - समृद्धी आणि नेतृत्वाचे चार्जर..... ०३
३. महाराणा प्रताप - स्वाभिमान आणि स्वातंत्र्याचे चार्जर..... ०५
४. वीरांगना राणी लक्ष्मीबाई - धैर्याचे चार्जर..... ०७
५. महाराजा रणजीत सिंह - एकता आणि शक्तीचे चार्जर..... ०९

भाग २: वैज्ञानिक आणि नवप्रवर्तक - आविष्काराचे चार्जर

१. सी. व्ही. रमण - प्रकाशाचे चार्जर..... ११
२. होमी जे. भाभा - परमाणु शक्ती आणि विज्ञानाचे चार्जर..... १३
३. डॉ. ए.पी.जे. अब्दुल कलाम - विज्ञान आणि युवकांचे चार्जर..... १५
४. के. सिवन - अंतराळ स्वप्नांचे चार्जर..... १७
५. कल्पना चावला - अंतराळ प्रेरणेचे चार्जर..... १९

भाग ३: शूरवीर आणि सैनिक - संरक्षणाचे चार्जर

१. फील्ड मार्शल सॅम मानेकशॉ - लष्करी नेतृत्वाचे चार्जर..... २१
२. फील्ड मार्शल के. एम. करिअप्पा - शिस्तीचे चार्जर..... २३
३. कॅप्टन विक्रम बत्रा - कारगिल वीरतेचे चार्जर..... २५
४. मेजर सोमनाथ शर्मा - प्रथम परमवीर चक्राचे चार्जर..... २७
५. रायफलमन जसवंत सिंह रावत - आस्था आणि कर्तव्याचे चार्जर..... २९

भाग ४: स्वातंत्र्यसैनिक - स्वातंत्र्याचे चार्जर

१. महात्मा गांधी - सत्य आणि अहिंसेचे चार्जर..... ३१
२. सरदार वल्लभभाई पटेल - एकता आणि दृढनिश्चयाचे चार्जर..... ३३
३. बाळ गंगाधर टिळक - जागृतीचे चार्जर..... ३५
४. मौलाना अबुल कलाम आझाद - ज्ञानाचे चार्जर..... ३७
५. सरोजिनी नायडू - प्रेरणेचे चार्जर..... ३९

भाग ५: उद्योजक - विकासाचे चार्जर

१. जमशेदजी टाटा - औद्योगिक दृष्टिकोनाचे चार्जर..... ४१
२. घनश्याम दास बिरला - व्यापार आणि देशभक्तीचे चार्जर..... ४३
३. जमनालाल बजाज - सेवा आणि स्वदेशीचे चार्जर..... ४५
४. अज़ीम प्रेमजी - परोपकाराचे चार्जर..... ४७
५. किरण मजूमदार-शॉ - बायोटेक्नोलॉजीचे चार्जर..... ४९

भाग ६: क्रांतिकारक - निडर स्वातंत्र्याचे चार्जर

१. नेताजी सुभाषचंद्र बोस - राष्ट्रीय अभिमानाचे चार्जर.....	५१
२. चंद्रशेखर आजाद - अटूट स्वातंत्र्याचे चार्जर.....	५३
३. भगत सिंह - बलिदानाचे चार्जर	५५
४. सुखदेव थापर - क्रांतिकारी साहसाचे चार्जर	५७
५. शिवराम हरी राजगुरु - निडर कृतीचे चार्जर	५९

भाग ७: खेळाडू - जिद्द आणि उत्कटतेचे चार्जर

१. मेजर ध्यानचंद - हॉकीचे चार्जर	६१
२. मिल्खा सिंह - वेगाचे चार्जर.....	६३
३. पी. टी. उषा - दृढ संकल्पाचे चार्जर	६५
४. कपिल देव - वर्ल्ड कप विजयाचे चार्जर	६७
५. अभिनव बिंद्रा - ऑलिम्पिक सुवर्णाचे चार्जर	६९

भाग ८: समाज सुधारक आणि विचारवंत - परिवर्तनाचे चार्जर

१. स्वामी विवेकानंद - युवा ऊर्जेचे चार्जर.....	७१
२. राजा राममोहन रॉय - सामाजिक सुधारणांचे चार्जर	७३
३. डॉ. भीमराव रामजी आंबेडकर - न्यायाचे चार्जर	७५
४. अरुणा आसफ अली - साहस आणि प्रतिकाराचे चार्जर	७७
५. सावित्रीबाई फुले - बालिका शिक्षणाच्या चार्जर	७९

भाग ९: आधुनिक नायक - नव्या भारताचे चार्जर

१. नरेंद्र मोदी - राष्ट्रीयता आणि विकासाचे चार्जर	८१
२. सचिन तेंडुलकर - क्रिकेटच्या स्वप्नांचे चार्जर	८३
३. सुंदरराजन पिचाई - जागतिक तंत्रज्ञानाचे चार्जर	८५
४. कैलाश सत्यार्थी - बालहक्कांचे चार्जर	८७
५. नीरज चोप्रा - गोल्डन जॅव्हेलिनचे चार्जर.....	८९

भाग १०: कलाकार – संस्कृतीचे चार्जर

१. बंकिमचंद्र चट्टोपाध्याय – राष्ट्रीय चेतनेचे चार्जर ९१
२. लता मंगेशकर – सुरांचे चार्जर ९३
३. पंडित रवि शंकर – सितारच्या सुरांचे चार्जर ९५
४. उस्ताद बिस्मिल्लाह खान – शहनाईच्या सुरांचे चार्जर ९७
५. अमिताभ बच्चन – स्क्रीन प्रेझेन्सचे चार्जर ९९

भाग ११: प्रगतिशील भारताचे नेते - प्रगतीचे चार्जर

१. डॉ. राजेंद्र प्रसाद – समर्पण आणि लोकशाहीचे चार्जर १०१
२. लाल बहादुर शास्त्री – प्रामाणिकपणा आणि साधेपणाचे चार्जर १०३
३. पी. वी. नरसिंह राव – भारताच्या आर्थिक नवोदयाचे चार्जर १०५
४. अटल बिहारी वाजपेयी – विचार आणि राष्ट्रभावनेचे चार्जर १०७
५. डॉ. मनमोहन सिंह – आर्थिक दूरदृष्टीचे चार्जर १०९

भाग १२: पर्यावरण आणि कृषीचे प्रणेते - पृथ्वीचे चार्जर

१. सुंदरलाल बहुगुणा - हरित हिमालयाचे चार्जर १११
२. जादव पार्येग - वनांचे चार्जर ११३
३. कमला पुजारी - सेंद्रिय शेतीचे चार्जर ११५
४. डॉ. सलीम अली - पक्षी जीवनाचे चार्जर ११७
५. डॉ. एम. एस. स्वामीनाथन - अन्नसुरक्षेचे चार्जर ११९

भाग १३: युवा नायक आणि भविष्याचे नेते - उद्याचे चार्जर

१. विराट कोहली - शिस्त आणि उत्कृष्टतेचे चार्जर १२१
२. हिमा दास - स्प्रिंट स्वप्नांचे चार्जर १२३
३. गुकेश दोम्मराजू - चेस ब्रिलियन्सचे चार्जर १२५
४. शीतल देवी - दृढ निश्चय आणि अमर्याद आत्मबलाचे चार्जर १२७
५. श्रीकांत बोला - दृष्टीपलीकडील विचारांचे चार्जर १२९

भाग ३

**भारताचे
चार्जर**

योद्धे

स्वातंत्र्याचे चार्जर

भारताचे चार्जर

छत्रपति शिवाजी महाराज

स्वाभिमान आणि धैर्याचे चार्जर

१९ फेब्रुवारी १६३० - ०३ एप्रिल १६८०

१. परिचय

एक काळ असा होता, जेव्हा भारत अन्याय आणि भीतीच्या सावटाखाली होता. त्याच वेळी शिवनेरी किल्ल्यावर जन्मलेल्या एका बालकाने या अंधाराला आव्हान देण्याचा निर्धार केला. १९ फेब्रुवारी १६३० रोजी शिवनेरी किल्ला, महाराष्ट्र येथे जन्मलेल्या छत्रपती शिवाजी महाराजांनी केवळ युद्धेच लढली नाहीत, तर लोकांच्या मनात हा विश्वास निर्माण केला की, “गुलामीच्या साखळ्या तेव्हाच तुटतात, जेव्हा कोणी त्या तोडण्याचे धाडस दाखवतो.” ही त्या बालकाची गोष्ट आहे, ज्याने परिस्थिती स्वीकारली नाही, तर ती बदलण्याचा निर्णय घेतला.

२. गोष्ट

शिवाजी महाराजांचे बालपण फक्त जात नव्हते, ते घडत होते. त्यांच्या आई जिजाबाईंनी त्यांना रामायण आणि महाभारताच्या गोष्टी सांगितल्या. त्यामुळे त्यांच्या मनात धर्म, न्याय आणि शौर्याची भावना दृढ झाली. किल्ल्याच्या उंचीवरून आपल्या मातृभूमीकडे पाहताना त्यांच्या मनात एक विचार पक्का झाला. “ही जमीन आपली आहे, आणि तिचे रक्षण करणे हे आपले कर्तव्य आहे.” याच विचारातून स्वराज्याचे स्वप्न आकार घेत गेले.

लहानपणापासूनच त्यांनी आपल्या मित्रांना एकत्र केले आणि नेतृत्व व युक्ती शिकायला सुरुवात केली. तरुण वयात त्यांनी पहिले मोठे पाऊल उचलले आणि सोळा वर्षांचे असताना तोरणा किल्ला जिंकला. हा केवळ एक विजय नव्हता, तर त्यांच्या स्वराज्याच्या प्रवासाची सुरुवात होती. शिवाजी महाराजांना लवकरच समजले की फक्त ताकदीवर विजय मिळवता येत नाही. म्हणून त्यांनी “गनिमी कावा” ही युद्धनीती अवलंबली. त्यांच्या अचानक हल्ल्यांनी आणि चपळ हालचालींनी शत्रूंना गोंधळून टाकले.

अफजल खानाने त्यांना कपटाने मारण्याचा डाव रचला. तेव्हा त्यांच्या बुद्धिमत्तेची खरी कसोटी लागली. पण शिवाजी महाराज सतर्क होते. योग्य वेळी धैर्य आणि चातुर्य दाखवत त्यांनी अफजल खानाचा पराभव केला. यातून स्पष्ट झाले की खरा विजय ताकदीने नाही, तर बुद्धीने मिळतो. दीर्घ संघर्षानंतर १६७४ साली त्यांचा राज्याभिषेक झाला आणि ते “छत्रपती” झाले. त्यांचे राज्य न्याय, सन्मान आणि समानतेवर आधारित होते.

छत्रपती शिवाजी महाराज उगवत्या सूर्याप्रमाणे होते,
ज्यांच्या पहिल्या किरणांनी अंधारात बुडालेल्या राष्ट्रात स्वाभिमानाची प्रकाशरेषा निर्माण केली.

आपल्या पराक्रम आणि दूरदृष्टीमुळे त्यांनी पश्चिम भारतातील अनेक किल्ल्यांवर स्वराज्य प्रस्थापित केले. त्यांनी आपल्या प्रजेला सुरक्षितता, सन्मान आणि चांगले जीवन दिले, त्यामुळे लोकांच्या मनात त्यांच्याबद्दल अपार विश्वास आणि आदर निर्माण झाला. त्यांनी संपूर्ण राष्ट्राला स्वाभिमान आणि धैर्याने चार्ज केले, ज्यामुळे भीतीच्या जागी आत्मविश्वास निर्माण झाला. त्यांचे जीवन आपल्याला शिकवते की, जर आपला निर्धार ठाम असेल, तर प्रत्येक अडथळा यशाची पायरी बनतो.

३. मूल्य आणि शिकवण

- आपल्या ध्येयासाठी ठाम राहा.
- धैर्यासोबत बुद्धीचाही वापर करा.
- अन्यायासमोर कधीही झुकू नका.
- खरा नेता तोच, जो इतरांमध्ये शक्ती जागवतो.

४. संक्षेप

- लहानपणापासूनच स्वराज्याचा निर्धार केला.
- सोळाव्या वर्षी तोरणा किल्ला जिंकून मराठा सामर्थ्याची सुरुवात केली.
- गनिमी काव्याच्या मदतीने बलाढ्य शत्रूंना हरवले.
- १६७४ मध्ये छत्रपती म्हणून राज्याभिषेक झाला.
- भारताला स्वाभिमान, धैर्य आणि

आत्मविश्वासाने चार्ज केले, म्हणून त्यांना “भारताचे चार्जर” म्हणून ओळखले जाते.

५. अभ्यास

- जिजाबाईंनी शिवाजी महाराजांना कोणत्या ग्रंथांच्या गोष्टी सांगितल्या?
- शिवाजी महाराजांनी सर्वप्रथम कोणता किल्ला जिंकला?
- शिवाजी महाराज कोणत्या युद्धनीतीसाठी प्रसिद्ध होते?

६. प्रेरणास्रोत

“शिवाजी महाराजांसारखा कोणता धाडसी निर्णय तुम्ही तुमच्या आयुष्यात घेऊ शकता, जो तुम्हाला अधिक मजबूत बनवेल?”

“

ज्ञानाची ज्योत

“प्रत्येकाने शिक्षण घेतले पाहिजे. कारण अनेक वेळा विजय ताकदीने नाही, तर ज्ञान आणि बुद्धीने मिळतो.”

– छत्रपति शिवाजी महाराज

”

— एक सामाजिक उपक्रम —
KDM
भारताचा
चार्जर

भारताचे चार्जर

श्री कृष्णदेवराय

समृद्धी आणि नेतृत्वाचे चार्जर

१७ जानेवारी १४७१ - १७ ऑक्टोबर १५२९

१. परिचय

जेव्हा दक्षिण भारतात अनेक राज्यांमध्ये संघर्ष आणि अस्थिरता होती, तेव्हा एक असा शासक पुढे आला, ज्याने आपल्या नेतृत्वाने केवळ राज्याचे संरक्षणच केले नाही, तर त्याला समृद्धीच्या उंचीवरही नेले. १७ जानेवारी १४७१ रोजी हंपी, कर्नाटक येथे जन्मलेले श्री कृष्णदेवराय हे विजयनगर साम्राज्याचे महान सम्राट होते. ते फक्त पराक्रमी योद्धे नव्हते, तर दूरदृष्टी असलेले शासक होते, ज्यांनी आपल्या निर्णयांमुळे राज्याची दिशा बदलून टाकली. ही त्या राजाची गोष्ट आहे, ज्याने ताकद आणि बुद्धिमत्ता यांच्या जोरावर आपल्या राज्याला एक आदर्श साम्राज्यात रूपांतरित केले.

२. गोष्ट

श्री कृष्णदेवराय यांचे बालपण राजेशाही वातावरणात गेले, पण त्यांना फक्त वैभवच नाही, तर कर्तव्य आणि जबाबदारी यांचेही महत्व शिकवले गेले. त्यांनी युद्धकलेसोबतच प्रशासन आणि साहित्य यांचाही सखोल अभ्यास केला. लहानपणापासूनच त्यांच्यात नेतृत्वाचे गुण दिसून येत होते. ते जाणून होते की खरा राजा तोच असतो, जो आपल्या प्रजेच्या सुखदुःखाची जाणीव ठेवतो आणि त्यांच्या हितासाठी योग्य निर्णय घेतो.

१५०९ मध्ये ते विजयनगर साम्राज्याचे राजा झाले. त्या वेळी राज्यासमोर अनेक आव्हाने होती. पण त्यांनी आपल्या धैर्य आणि युक्तीच्या बळावर त्या अडचणींना संधीमध्ये बदलले. त्यांनी अनेक युद्धांमध्ये विजय मिळवून आपल्या साम्राज्याच्या सीमा मजबूत केल्या. त्यांच्या नेतृत्वामुळे विजयनगर हे दक्षिण भारतातील एक शक्तिशाली साम्राज्य बनले. पण त्यांची महानता फक्त युद्धापुरती मर्यादित नव्हती. त्यांनी आपल्या राज्यात शेती, व्यापार आणि सिंचन व्यवस्था विकसित केली, ज्यामुळे प्रजेचे जीवन सुरक्षित आणि समृद्ध झाले. त्यांच्या कार्यकाळात लोक केवळ सुरक्षित नव्हते, तर आनंदीही होते.

ते साहित्य आणि ज्ञान यांचेही मोठे संरक्षक होते. त्यांच्या दरबारात “अष्टदिग्गज” नावाचे आठ महान विद्वान होते, ज्यांनी साहित्याला नवी उंची दिली. स्वतः श्री कृष्णदेवराय हेही विद्वान लेखक होते. त्यांनी तेलुगू भाषेत

श्री कृष्णदेवराय हे त्या विशाल वडाच्या झाडासारखे होते,
ज्याच्या सावलीत संपूर्ण राज्य सुरक्षित, समृद्ध आणि संतुलित राहून भरभराटीला आले.

“अमुक्तमाल्यदा” हा प्रसिद्ध ग्रंथ लिहिला, ज्यामध्ये आदर्श राजाचे कर्तव्य आणि प्रजेबद्दलची जबाबदारी सांगितली आहे. त्यांनी हे सिद्ध केले की महान शासक तोच असतो, जो केवळ युद्ध जिंकत नाही, तर आपल्या लोकांचे जीवन अधिक चांगले बनवतो.

त्यांनी आपल्या नेतृत्व आणि दूरदृष्टीने आपल्या राज्याला समृद्धी, सुरक्षा आणि सन्मानाने चार्ज केले. त्यामुळे विजयनगर साम्राज्य त्या काळातील सर्वांत विकसित आणि शक्तिशाली राज्य बनले.

३. मूल्य आणि शिकवण

- खरे नेतृत्व प्रजेच्या हिताला प्राधान्य देते.
- शक्तीसोबत दूरदृष्टीही आवश्यक असते.
- यश केवळ विजयात नाही, तर समृद्धी निर्माण करण्यात असते.
- एक चांगला नेता सर्व क्षेत्रांचा समतोल राखतो.

४. संक्षेप

- १५०९ मध्ये विजयनगर साम्राज्याचे राजा झाले.
- युद्धात विजय मिळवून राज्य मजबूत केले.
- शेती, व्यापार आणि साहित्य यांना प्रोत्साहन दिले.
- आपल्या नेतृत्वाने राज्याला समृद्धी आणि सुरक्षिततेने चार्ज केले, म्हणून त्यांना “भारताचे चार्जर” म्हणून ओळखले जाते.

५. अभ्यास

- श्री कृष्णदेवराय यांचा जन्म कुठे झाला होता?
- ते कोणत्या साम्राज्याचे शासक होते?
- त्यांच्या दरबारातील विद्वानांना काय म्हणत असत?
- “अमुक्तमाल्यदा” काय आहे?

६. प्रेरणास्रोत

“तुम्ही आपल्या आयुष्यात असा कोणता गुण विकसित करू शकता, ज्यामुळे तुम्ही इतरांसाठी एक चांगले नेता बनू शकता?”

“

ज्ञानाची ज्योत

“खरे नेतृत्व तेच असते, जे स्वतःची ताकद लोकांच्या जीवनात सुधारणा घडवण्यासाठी वापरते.”

– श्री कृष्णदेवरायांपासून प्रेरित ”

— एक सामाजिक उपक्रम —
KDM
भारताचा
चार्जर

भारताचे चार्जर

महाराणा प्रताप

स्वाभिमान आणि स्वातंत्र्याचे चार्जर

९ मे १५४० - १९ जानेवारी १५९७

१. परिचय

जेव्हा भारताच्या भूमीवर शक्तिशाली साम्राज्य आपला प्रभाव वाढवत होते, तेव्हा एक असा वीर पुढे आला, ज्याने आपल्या स्वाभिमान आणि स्वातंत्र्यासाठी कधीही तडजोड केली नाही. ९ मे १५४० रोजी कुंभलगड, राजस्थान येथे जन्मलेले महाराणा प्रताप हे मेवाडचे महान योद्धे आणि शासक होते. त्यांनी आयुष्यात अनेक संकटांचा सामना केला, पण आपल्या स्वाभिमानाला कधीही झुकू दिले नाही. ही अशा एका वीराची गोष्ट आहे, ज्याने प्रत्येक परिस्थितीत स्वाभिमान आणि स्वातंत्र्याला सर्वात वरचे स्थान दिले.

२. गोष्ट

महाराणा प्रताप यांचे बालपण शौर्य आणि शिस्त यांच्या वातावरणात गेले. त्यांचे वडिल, उदय सिंह द्वितीय यांनी त्यांना युद्धकला आणि राज्याची जबाबदारी शिकवली. लहानपणापासूनच त्यांना हे समजले होते की सन्मान आणि स्वातंत्र्य कोणत्याही परिस्थितीत सोडायचे नसते. जसजसे ते मोठे झाले, तसे त्यांचे धैर्य आणि सामर्थ्य वाढत गेले. ते एक कुशल योद्धा आणि खरे नेता म्हणून पुढे आले.

१५७२ मध्ये ते मेवाडचे राजा झाले. त्या वेळी मोगल सम्राट अकबर संपूर्ण भारतात आपले साम्राज्य विस्तारत होता. त्याने महाराणा प्रतापांना आपल्या अधीन येण्याचा प्रस्ताव दिला, पण महाराणा प्रतापांनी तो ठामपणे नाकारला. त्यांनी स्पष्ट सांगितले की ते आपल्या स्वातंत्र्यासाठी कोणासमोरही झुकणार नाहीत.

१५७६ मध्ये हल्दीघाटीची लढाई झाली, जी त्यांच्या आयुष्यातील एक महत्त्वाची लढाई होती. या लढाईत त्यांनी आपल्या छोट्या सैन्यासह मोठ्या मोगल सेनेला तोंड दिले. त्यांच्या चेतक या प्रिय घोड्यानेही अपूर्व शौर्य दाखवले आणि त्यांना सुरक्षित बाहेर काढले. ही लढाई निर्णायक नव्हती, पण महाराणा प्रतापांनी हार मानली नाही. त्यांनी जंगलात आणि डोंगरात राहून संघर्ष सुरूच ठेवला. कठीण परिस्थितीतही त्यांनी आपले ध्येय सोडले नाही.

हळूहळू त्यांनी आपले प्रदेश पुन्हा जिंकले आणि मेवाडच्या अनेक भागांना स्वातंत्र्य मिळवून दिले. त्यांचे जीवन केवळ

महाराणा प्रताप हे त्या अढळ पर्वतासारखे होते,
जे वादळ आणि संकटांसमोरही कधीच झुकले नाही.

युद्धापुरते मर्यादित नव्हते, तर ते दृढ निश्चय आणि आत्मसन्मानाचे उदाहरण होते. त्यांनी आपल्या कुटुंबासह आणि प्रजेसह कठीण जीवन जगले, पण कधीही आपल्या स्वाभिमानाशी तडजोड केली नाही.

महाराणा प्रताप यांनी संपूर्ण राष्ट्राला स्वातंत्र्य व स्वाभिमानाने चार्ज केले आणि हे सिद्ध केले की खरा वीर तोच असतो, जो संकटातही आपल्या तत्वांवर ठाम राहतो.

३. मूल्य और सीख

- स्वाभिमानाशी कधीही तडजोड करू नका.
- कठीण परिस्थितीतही हार मानू नका.
- खरे धैर्य म्हणजे योग्य गोष्टीसाठी उभे राहणे.
- आपल्या ध्येयासाठी ठाम राहा.
- खरा नेता आपल्या लोकांसोबत उभा राहतो.

४. संक्षेप

- लहानपणापासूनच शौर्य आणि स्वाभिमानाचे संस्कार मिळाले.
- १५७२ मध्ये मेवाडचे राजा झाले.
- हल्दीघाटीच्या लढाईत मोगलांना तोंड दिले.

“

ज्ञानाची ज्योत

“मी अन्यायासमोर झुकण्यापेक्षा मरण स्वीकारणे पसंत करेन.”

— महाराणा प्रतापांपासून प्रेरित ”

- संघर्षानंतर मेवाडचे अनेक भाग पुन्हा स्वतंत्र केले.
- आपल्या साहसाने लोकांना स्वाभिमान आणि स्वातंत्र्याने चार्ज केले, म्हणून त्यांना “भारताचे चार्जर” म्हणून ओळखले जाते.

५. अभ्यास

- महाराणा प्रताप यांचा जन्म कुठे झाला होता?
- महाराणा प्रतापांनी कोणाच्या अधीन होण्यास नकार दिला?
- हल्दीघाटीची लढाई कोणाच्या दरम्यान झाली होती?
- महाराणा प्रताप यांच्या घोड्याचे नाव काय होते?
- संघर्षाच्या काळात त्यांनी कुठे राहून लढा दिला?

६. प्रेरणास्रोत

“तुम्ही तुमच्या आयुष्यात असा कोणता सिद्धांत स्वीकारू शकता, ज्यासाठी तुम्ही कधीही तडजोड करणार नाही?”

— एक सामाजिक उपक्रम —
KDM
भारताचा
चार्जर

भारताचे चाई

वीरांगना राणी लक्ष्मीबाई

धैर्याचे चाई

१९ नोव्हेंबर १८२८ - १८ जून १८५८

१. परिचय

जेव्हा भारतात इंग्रजांचे राज्य हळूहळू मजबूत होत होते आणि अनेक राजे आपले राज्य गमावत होते, तेव्हा एक अशी वीरांगना पुढे आली, जिने अन्यायासमोर झुकण्यास नकार दिला. १९ नोव्हेंबर १८२८ रोजी वाराणसी, उत्तर प्रदेश येथे जन्मलेल्या राणी लक्ष्मीबाई या झाशीच्या महाराणी होत्या. त्यांनी आपल्या धैर्य आणि नेतृत्वाने सिद्ध केले की ताकद आणि शौर्य हे फक्त पुरुषांपुरते मर्यादित नसते. ही अशा एका वीरांगनेची गोष्ट आहे, जिने आपल्या राज्याच्या आणि सन्मानाच्या रक्षणासाठी शेवटपर्यंत संघर्ष केला.

२. गोष्ट

राणी लक्ष्मीबाई यांचे बालपण वेगळेच होते. त्यांचे लहानपणीचे नाव मणिकर्णिका होते. त्या लहानपणापासूनच निर्भय आणि धाडसी होत्या. त्यांनी घोडेस्वारी, तलवारबाजी आणि युद्धकलेत प्रावीण्य मिळवले. लहानपणापासूनच त्यांना हे माहित होते की त्या कोणत्याही संकटाला धाबरणार नाहीत. मोठ्या झाल्यावर त्यांचा विवाह झाशीचे राजा गंगाधर राव यांच्याशी झाला आणि त्या झाशीच्या राणी बनल्या. पण काही काळानंतर त्यांच्या पतीचे निधन झाले आणि राज्यावर संकट आले.

इंग्रजांनी आपल्या हडपनीतीनुसार झाशीवर ताबा मिळवण्याचा प्रयत्न केला, पण राणी लक्ष्मीबाईंनी तो ठामपणे नाकारला. त्यांनी निर्धाराने सांगितले, “मी माझी झाशी देणार नाही.” १८५७ च्या स्वातंत्र्य संग्रामात राणी लक्ष्मीबाईंनी आपल्या राज्याच्या रक्षणासाठी इंग्रजांविरुद्ध लढ्याचे नेतृत्व केले. आपल्या छोट्या सैन्यासह त्या मोठ्या इंग्रज सैन्याला सामोरे गेल्या.

त्यांचे धैर्य त्या वेळी अधिक स्पष्ट झाले, जेव्हा त्यांनी आपल्या लहान मुलाला, दामोदर राव यांना पाठीवर बांधून रणांगणात प्रवेश केला. हा प्रसंग त्यांच्या अटळ धैर्याचा आणि मातृत्वाचा सुंदर संगम होता. त्या आपल्या बादल या घोड्यावर स्वार होऊन लढत आणि आपल्या सैन्याचे नेतृत्व करत होत्या. त्यांनी झाशीच्या रक्षणासाठी शेवटपर्यंत संघर्ष केला. शेवटी ग्वालियरजवळ लढताना त्यांना वीरगती प्राप्त झाली, पण त्यांनी शेवटपर्यंत हार मानली नाही.

राणी लक्ष्मीबाई त्या प्रज्वलित अग्नीसारख्या होत्या,
ज्यांनी आपल्या धैर्याने अन्यायाच्या अंधाराला आव्हान दिले.

राणी लक्ष्मीबाई यांचे जीवन हे फक्त एका राणीची कथा नाही, तर ती धैर्य, आत्मसन्मान आणि कर्तव्याची ओळख आहे. त्यांनी राष्ट्राला धैर्य व वीरतेने चार्ज केले आणि हे सिद्ध केले की खरी वीरता परिस्थितीवर अवलंबून नसते, तर ती दृढ निश्चयातून जन्म घेते.

३. मूल्य आणि शिकवण

- अन्यायासमोर कधीही झुकू नका.
- धैर्य आणि आत्मविश्वासाने प्रत्येक आव्हानाला सामोरे जा.
- आपल्या कर्तव्याला सर्वात वरचे स्थान द्या.
- कठीण परिस्थितीतही हार मानू नका.
- दृढ निश्चय हीच खरी ताकद आहे.

४. संक्षेप

- लहानपणापासूनच धैर्य आणि युद्धकलेचे शिक्षण घेतले.
- झाशीच्या राणी बनून राज्याचे नेतृत्व केले.
- इंग्रजांच्या हडप धोरणाला विरोध केला.
- १८५७ च्या स्वातंत्र्य संग्रामात शौर्याने लढल्या.
- आपल्या धैर्याने देशाला प्रेरित केले, म्हणून त्यांना “भारताचे चार्जर” म्हणून ओळखले जाते.

५. अभ्यास

- राणी लक्ष्मीबाई यांचे लहानपणीचे नाव काय होते?

- त्यांचा जन्म कुठे झाला होता?
- इंग्रजांच्या कोणत्या धोरणामुळे झाशीवर संकट आले?
- राणी लक्ष्मीबाई यांच्या मुलाचे नाव काय होते?
- त्यांनी कोणत्या संग्रामात भाग घेतला?

६. प्रेरणास्रोत

“तुम्ही आपल्या आयुष्यात असा कोणता धाडसी निर्णय घेऊ शकता, ज्यामुळे तुम्ही कठीण परिस्थितीतही पुढे जाऊ शकता?”

“

ज्ञानाची ज्योत

“मी माझी झाशी देणार नाही.”

- वीरांगना राणी लक्ष्मीबाई

”

— एक सामाजिक उपक्रम —
KDM
भारताचा
चार्जर

भारताचे चार्जर

महाराजा रणजीत सिंह

एकता आणि शक्तीचे चार्जर

१३ नोव्हेंबर १७८० - २७ जून १८३९

१. परिचय

जेव्हा उत्तर भारतात अनेक लहान लहान राज्ये वेगवेगळी झाली होती आणि बाहेरील शक्ती सतत आक्रमण करत होत्या, तेव्हा एक असा नेता पुढे आला, ज्याने या विखुरलेल्या शक्तींना एकत्र आणून एक मजबूत साम्राज्य उभे केले. १३ नोव्हेंबर १७८० रोजी गुजरांवाला, पंजाब (आताचा पाकिस्तान) येथे जन्मलेले महाराजा रणजीत सिंह हे शीख साम्राज्याचे संस्थापक होते. त्यांनी आपल्या धैर्य आणि नेतृत्वाच्या बळावर पंजाबला एक शक्तिशाली आणि सुरक्षित राज्य बनवले. ही अशा एका महान शासकाची गोष्ट आहे, ज्याने आपल्या बुद्धिमत्ता आणि एकतेच्या शक्तीने इतिहास घडवला.

२. गोष्ट

महाराजा रणजीत सिंह यांचे बालपण संघर्षांनी भरलेले होते. लहानपणी त्यांना देवी झाली, ज्यामुळे त्यांच्या एका डोळ्याची दृष्टी गेली. पण या अडचणीमुळे त्यांचे धैर्य कमी झाले नाही, उलट ते आणखी मजबूत झाले. लहान वयातच त्यांनी युद्धकला आणि नेतृत्वाचे गुण आत्मसात केले. त्यांच्या मनात एक स्पष्ट ध्येय होते, आपल्या लोकांना सुरक्षित आणि एकत्र ठेवणे. ते तरुण झाल्यावर पंजाब अनेक लहान राज्यांमध्ये विभागलेला होता. या विखुरलेल्या स्थितीमुळे बाहेरील आक्रमणांना संधी मिळत होती. रणजीत सिंहांनी हे ओळखले की खरी ताकद एकतेत आहे. त्यांनी हळूहळू विविध राज्यांना एकत्र आणले आणि १८०१ मध्ये लाहोरवर ताबा मिळवून स्वतःला पंजाबचा महाराजा घोषित केले. ही त्यांच्या आयुष्यातील एक मोठी कामगिरी होती.

त्यांच्या धैर्य आणि नेतृत्वामुळे त्यांना “शेर-ए-पंजाब” या नावाने ओळखले जाऊ लागले, जे त्यांच्या निर्भयतेचे प्रतीक होते. त्यांनी एक मजबूत आणि शिस्तबद्ध सेना उभी केली, जी “खालसा सेना” म्हणून ओळखली जात होती. ही सेना त्या काळातील अत्यंत शक्तिशाली आणि अनुशासित सैन्यापैकी एक होती आणि तिने राज्याला बाहेरील आक्रमणांपासून सुरक्षित ठेवले.

महाराजा रणजीत सिंह हे केवळ पराक्रमी योद्धे नव्हते, तर न्यायप्रिय आणि दयाळू शासकही होते. त्यांनी कधीही

महाराजा रणजीत सिंह त्या विशाल नदीसारखे होते,
जी वेगवेगळ्या प्रवाहांना एकत्र आणून एक मजबूत आणि संतुलित प्रवाह निर्माण करते.

निरपराध लोकांवर अन्याय होऊ दिला नाही आणि त्यांच्या राज्यात न्यायाला सर्वात जास्त महत्त्व होते. त्यांच्या राज्यात सर्व धर्मांना समान आदर दिला जात होता. हिंदू, मुस्लिम आणि शीख सर्वजण सुरक्षित आणि सन्मानाने राहत होते. त्यांनी आपल्या राज्यात विश्वास आणि सौहार्दाचे वातावरण निर्माण केले, ज्यामुळे लोक त्यांच्या प्रति प्रेम आणि आदर व्यक्त करत होते.

त्यांचे एक महत्त्वाचे कार्य म्हणजे **हरमंदिर साहिव (स्वर्ण मंदिर)** याचे सुशोभीकरण. त्यांनी त्यावर सोने चढवून त्याला अधिक भव्य रूप दिले. हे त्यांच्या श्रद्धा आणि उदारतेचे प्रतीक आहे. त्यांनी प्रशासन, सेना आणि समाज या सर्व क्षेत्रांना मजबूत करून राज्याला समृद्ध आणि सुरक्षित बनवले. त्यांनी **संपूर्ण राष्ट्राला एकतेने चार्ज केले**, ज्यामुळे भीतीच्या जागी आत्मविश्वास निर्माण झाला.

महाराजा रणजीत सिंह यांनी हे सिद्ध केले की खरा नेता तोच असतो, जो शक्तीसोबत न्याय आणि समानता टिकवून ठेवतो.

३. मूल्य आणि शिकवण

- एकतेतच खरी ताकद असते.
- न्याय आणि समानतेचे पालन करावे.
- सर्व धर्मांचा आदर करावा.
- अडचणींमध्ये हार मानू नये.

“

ज्ञानाची ज्योत

“खरे नेतृत्व तेच असते, जे शक्तीसोबत न्याय आणि समानता टिकवून ठेवते.”

- महाराजा रणजित सिंहांपासून प्रेरित

४. संक्षेप

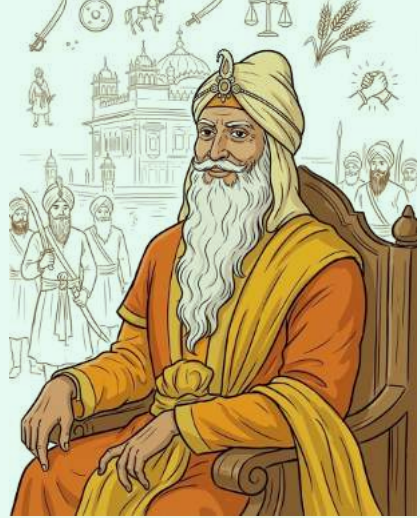
- पंजाबातील विविध राज्यांना एकत्र आणले.
- १८०१ मध्ये शीख साम्राज्याची स्थापना केली.
- खालसा सेना उभी करून राज्य मजबूत केले.
- आपल्या नेतृत्वाने लोकांना एकता आणि शक्तीने चार्ज केले, म्हणून त्यांना “भारताचे चार्जर” म्हणून ओळखले जाते.

५. अभ्यास

- त्यांना कोणत्या नावाने ओळखले जात होते?
- त्यांनी कोणती सेना उभी केली?
- त्यांनी कोणत्या धार्मिक स्थळाचे सुशोभीकरण केले?

६. प्रेरणास्रोत

“तुम्ही तुमच्या आयुष्यात लोकांमध्ये विश्वास आणि एकता कशी निर्माण करू शकता?”

— एक सामाजिक उपक्रम —
KDM
भारताचा
चार्जर